

Institutiones Theologicae Ad Usum Seminariorum

Simonnet, Edmond

Venetiis, 1731

Art. 6. Quodnam fuerit primum peccatum aliorum Angelorum, qui cum
Lucifero damnati sunt.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83594](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-83594)

ribus Scholasticis, & veteribus Scholæ Doctoribus, sicut & Patribus ignota. Neque hanc sententiam juvant verba Apostoli, Hebr. cap. 1. dicentis: *Et cum iterum introducit primogenitum in Orbem terrarum, dicit: Et adorent eum omnes Angeli Dei.* Nam supposito quod hæc verba significant duplicem Verbi in mundum introductionem, dicimus primam factam esse in instanti Incarnationis Verbi, secundam in instanti temporalis nativitatis Verbi incarnati.

Superest igitur ut quartum dicatur, nempe quod Lucifer appetiverit summam & absolutam dominationem, &c. Hanc sententiam disertis verbis tradit Gregorius Magnus lib. 34. Moral. cap. 17. *Ei, inquit, a quo conditus fuerat, subesse despexit. Ita enim Deus super omnia est, ut ipse sub nullo sit. Leviathan vero iste ejus celsitudinis culmen aspiciens, ius perversæ libertatis appetiit, ut & præfesset cæteris, & nulli subesset, dicens: Ascendam super altitudinem nubium, & similis ero Altissimo. Cuius eo ipso similitudinem perdidit, quo esse ei superbè similis in celsitudine concupivit. Nec multum ab hoc abludit id quod de Lucifero ait S. Thomas loco citato: Appetiit, inquit, aliquem principatum super alia habere; in quo etiam perversè voluit Deo assimilari.*

Obj. Primum peccatum diaboli fuit peccatum invidiæ. R. neg. Prob. Authoritate S. Cypriani ita loquentis lib. de zelo & livore: *Diabolus inter initia statim mundi & peritit prius & perdidit. Ille dudum angelica maiestate subnixus, ille Deo acceptus & charus, postquam hominem ad imaginem Dei factum conspexit, in zelum malevoli livore prorupit, non prius alterum deficiens instinctu zeli, quam ipse zelo ante dejectus.*

R. opponendo S. Cypriano alios Patres, supra magno numero allegatos, & imprimis S. Augustinum, qui etiam disertis verbis S. Cypriani sententiam refellit lib. 11. de Gen. ad litt. cap. 14. *Nonnulli, inquit, dicunt ipsum ei (diabolo) fuisse casum a supernis sedibus, quod inviderit homini factum ad imaginem Dei. Porro hæc invidia sequitur superbiam, non precedit. Non enim causa superbiendi est invidentia, sed causa invidendi superbia. Cum igitur superbia sit amor excellentiæ propriæ, invidentia vero sit odium felicitatis aliene, quid inde nascatur, satis in promptu est. Amando enim quisque excellentiam suam, vel paribus invidet, quod ei coquantur; vel inferioribus, ne sibi coquantur; vel superioribus, quod eis non coquantur. Superbiendo igitur invidus, non invidendo quisque superbus est. Tum sic prosequitur c. 15. Merito initium omnis peccati superbiam Scriptura definivit, dicens: Initium omnis peccati superbia.*

Innocenti igitur homini eam, qua in paradiso voluptatis fruebatur, felicitatem invidit quidem diabolus, & invidendo peccavit. At jam antea peccaverat, & peccando, ex illa beatitudine, in qua ipse conditus fuerat, ceciderat; qua beatitudine si non excidisset, nullam habuisset causam invidendi homini, quod ad imaginem Dei conditus fuisset; cum ipse quoque ad imaginem Dei, & quidem modo longè excellentiori conditus fuerit. Unde Ezech. cap. 28. dicitur signaculum similitudinis Dei: *Licet homo, inquit Gregorius Magnus, lib. 32. Moral. cap. 18. ad similitudinem Dei creatus sit, Angelo tamen quasi majus aliquid tribuens (Propheta) non eum ad similitudinem Dei conditum, sed ipsum signaculum Dei similitudinis dicit: ut qua subtilior est in natura, eò in illo similitudo Dei plenius credatur expressa.*

Itaque cum Lucifer esset creaturarum omnium à Deo conditarum excellentissima, donis tum naturalibus tum supernaturalibus à Deo liberalissimè præcæteris omnibus creaturis exornata, quandiu in illo beato statu, in quo fuerat conditus, stetit, non fuit quod invidere posset homini. Sed postquam ex perfectionis & pulchritudinis suæ contemplatione elatus, summam & absolutam in res omnes potestatem Deo invidit, & propter hanc invidentiam miserimus effectus est, habuit quod invideret homini innocenti. Innocenti igitur hominis felicitatem conspicatus miser ipse, in zelum malevoli li-

vore prorupit, & instinctu zeli, quo se ipse antè deiecerat, hominem deiecit.

ARTICULUS VI.

Quodnam fuerit primum peccatum aliorum Angelorum, qui cum Lucifero damnati sunt.

EX Scriptoris Ecclesiasticis non pauci tribus prioribus Ecclesiæ sæculis sensere Angelos peccasse fornicando cum mulieribus, quarum specie capti fuerant. Ita autem sensere propter hæc verba Geneseos cap. 6. *Videntes filii Dei filias hominum, quod essent pulchre, acceperunt sibi uxores ex omnibus, quas elegerant.*

In hac sententia fuit in prima Apologia Justinus Martyr: *Angeli, inquit, cum mulierum, concubitus causa, amoribus sunt vincti, tum filios procreaverunt eos, qui demones sunt dicti.*

Item Athenagoras Philosophus Christianus, in legatione pro Christianis: *A statu suo, inquit, defeecerunt (Angeli mali) alii quidem amoribus capti virginum, & libidine carnis accensi; ipse vero princeps (Lucifer) tum negligentia, tum improbitate circa procuraciones sibi concessitas. Ex amatoribus igitur virginum Gigantes, ut vocant, nati sunt.*

Item Tertullianus lib. de Idololatria cap. 9. *Unum propono, inquit, Angelos esse illos desortores Dei, amatores feminarum, proditores etiam hujus curiositatis (hoc est, homines Astrologiam docuisse) propterea quoque damnatos à Deo.*

Item Clemens Alexandrinus lib. 3. Pædagog. c. 2. *Harum, inquit, rerum tibi sunt indicia Angeli, qui Dei reliquerunt pulchritudinem, propter pulchritudinem, quæ flaccescit, atque adeo è cælis in terram ceciderunt.*

Item Lactantius lib. 2. Institut. divin. cap. 14. *Illos (Angelos) cum hominibus commorantes dominator ille terre fallacissimus (diabolus) consuetudine ipsa paulatim ad vitia pellexit, & mulierum congressibus inquinavit. Tum in Cælum ob peccata, quibus se immiserant, non recepti, ceciderunt in terram. Sic eos diabolus ex Angelis Dei suos fecit satellites, ac ministros.*

Hos sequitur Eusebius Cæsar. lib. 5. de preparatione Evangelica, cap. 4. ubi asserit ex textu Geneseos laudato, Gigantes ex Angelorum cum mulieribus concubitu procreatos fuisse; & sanctus Ambrosius lib. 1. de virginibus, ubi sic ait: *Cassitas Angelos fecit. Qui eam servavit, Angelus est; qui perdidit, diabolus.* Hanc tamen sententiam inter hæreses numerat Philastrius Brixienfis cap. 59. *Alia, inquit, est hæresis, quæ de Gigantibus asserit, quod Angeli miscuerint se cum feminis ante diluvium, & inde esse natos Gigantes suspicantur. Nos saltem ut falsam & obsoletam repudiamus. Sit itaque*

RESPONSIO I.

Primum peccatum Angelorum, qui cum Lucifero apostatarunt, fuit peccatum superbiæ.

Prob. 1. Ex Scriptura. Nam Job c. 41. dicitur de Lucifero: *Ipse est Rex super universos filios superbiæ, hoc est, super omnes angelos malos, qui cum eo contra Deum rebellaverunt. Non autem vocantur filii superbiæ, nisi quia per elationem à Deo defeecerunt, ut ad Luciferi castra transirent.*

Prob. 2. Ex Patribus. Pro omnibus sit Theodoret. in epitome divinorum decretorum cap. 8. quod est de diabolo & demonibus, ubi sic loquitur: *Diabolus & demonum caterva, qui erant cum aliis incorporeis (sanctis scilicet angelis) illorum in Deum benevolentiam non sunt imitati; superbiæ autem & arrogantia morbo correpti, ad id quod est deterius conversi sunt, & à priori sorte exciderunt. Et sanctus Augustinus lib. 22. de Civitate cap. 1. ubi hæc habet: Cum præscire (Deus) Angelos quosdam per elationem, qua ipsi sibi ad beatam vitam sufficere vellent, tanti boni defectores*

sertores futuros, non eis ademant hanc potestatem, potentius & melius esse iudicans etiam de malis benefacere, quam mala esse non sinere.

Prob. 3. Ratione. Nam Angeli apostatae peccaverunt, vel quia Luciferi exemplum secuti, experierunt singuli summam & absolutam in res omnes dominationem in sensu superius explicato; vel quia saltem experierunt singuli anarchiam, nulli, ne quidem Deo, quoad imperium & ministeria actualia, subesse volendo; vel quia naturali sua perfectione, ac pulchritudine capti & contenti, respuerunt felicitatis statum, ad quem sine indebito gratiae auxilio, & nisi per opera naturae vires superantia pervenire non possent; vel quia inviderunt humanitati Christi unionem hypostaticam, eique se submittere recularunt; vel denique quia ex affectu consequendi excellentiam aliquam sub dominatione Luciferi, illum ut summum & absolutum principem habere praepararunt. Atqui quovis ex istis modis peccaverint, eos ex superbia peccasse manifestum est. Ergo, &c.

RESPONSIO II.

Angeli apostatae ad peccandum inducuntur sunt suggestione & sollicitatione Luciferi.

Ita sentiunt expressè Hugo Vict. & Magister Sententiarum, quorum hic lib. 2. dist. 6. litt. B. ille verò tract. 2. Summae Sententiarum cap. 4. dicit Angelos, qui cum Lucifero ceciderunt, cum illo cecidisse, quia ei in malitia consenserunt. Ita etiam sentit S. Thomas hic quaest. 63. art. 8. in O. ubi sic assertionem nostram probat: *Dicendum quod peccatum primi Angeli fuit aliis causa peccandi; non quidem cogens, sed quadam quasi exhortatione inducens. Cujus signum ex hoc apparet, quod omnes demones illi supremo subduntur, ut manifestè apparet per illud quod dicit Dominus, Matth. 25. Ite maledicti in ignem aeternum, qui parati estis diabolo & angelis ejus. Habet enim hoc ordo divinae iustitiae, ut ejus suggestioni aliqui consentiant in culpa, ejus potestati subdantur in poena.*

RESPONSIO III.

Angeli apostatae peccaverunt, volendo soli Lucifero quoad imperium & ministeria actualia subesse, & hoc sensu consentiendo in Luciferum, ut summum & absolutum rerum omnium creaturarum principem.

Est proculdubio S. Thomae hic quaest. 63. art. 18. ad 2. & *prob.* Quia Angeli apostatae peccaverunt ex suggestione & sollicitatione Luciferi. Ergo peccaverunt id volendo vel agendo, ad quod volendum vel agendum sollicitavit eos Lucifer. Atqui superbus ille, qui summum & absolutum in res omnes imperium affectabat, non ad aliud verisimiliter dici potest eos sollicitasse, quam ut in ejus supremum principatum consentirent, eique soli quoad imperium & ministeria actualia subesse vellent. Ergo, &c.

Obj. Si Angeli apostatae peccaverunt, volendo potius subesse Lucifero, quam Deo, peccatum eorum non fuit superbia. Fallum conseq. Ergo, &c. Nego seq. maj. *Prob.* Peccare ex superbia, est peccare ex inordinato amore propriae excellentiae. Atqui Angeli apostatae volendo potius subesse Lucifero, quam Deo, non potuerunt peccare ex inordinato amore propriae excellentiae: *Magis* enim, ut ait S. Thomas art. citato in 2. ubi hanc objectionem proponit, excellentiae repugnat, quod aliquis inferiori subdatur, quam superiori. Ergo, &c.

R. neg. min. Nam Angeli apostatae potuerunt vel potius subesse Lucifero, quam Deo, vel ut sub principatu Luciferi suam ultimam beatitudinem solis viribus naturalibus consequi possent, & sic possent in se ipsis, non in Deo, gloriari; vel ne regerentur per obscuras revelationes, & in omnibus ministeriis actualibus cogerentur intellectum suum capivare, & submittere fidei jugo. At utrovis ex motivo voluerint potius subesse Lucifero, quam Deo,

non voluerunt nisi ex inordinato amore propriae excellentiae: quod à fortiori verum est, si, ut potuerunt, Lucifero potius subesse, quam Deo, voluerunt ex utroque motivo. Ergo, &c.

Ad prob. min. Resp. Inde tantum sequi, ut ait S. Thomas ad 2. *Quod superbus veteris paribus magis vult subesse superiori, quam inferiori. Sed si aliquam excellentiam consequatur sub inferiori, quam sub superiori consequi non possit, magis eligit inferiori subesse, quam superiori. Sic igitur non fuit contra superbiam demonum, quod subesse inferiori voluerunt, in ejus principatum consentientes; ad hoc cum principem & ducem habere volentes, ut virtute naturali suam ultimam beatitudinem consequerentur; vel, ut supra dictum est, ne regerentur, &c. vel denique propter utrumque, hoc est, ut & virtute naturali, &c. & ne regerentur, &c.*

Porro ex primo motivo Angelos apostatas voluisse potius Lucifero subesse, quam Deo, & sic in supremum Luciferi principatum consensisse, videtur ante S. Thomam tenuisse S. Augustinus lib. 22. de Civit. cap. 1. ubi dicit Deum praecivisse, quod Angeli illi per elationem ipsi sibi ad beatam vitam sufficere voluturi essent: nam velle consequi ultimam suam beatitudinem virtute naturali, & velle sibi ipsi ad beatam vitam sufficere, sunt unum & idem. Bene autem addidit S. Augustinus, *per elationem*: cum enim sibi ad beatitudinem sufficere, sit aliquid proprium Dei; Angeli mali volendo sibi ad beatitudinem sufficere, affectarunt aliquid quod Dei proprium est. At aliquid, quod est Dei proprium, affectare, superbia est.

Obj. Si Angeli apostatae lapsi sunt, quia maluerunt Lucifero subesse, quam Deo, gravius peccaverunt, quam Lucifer. Fallum conseq. Ergo, &c. *Prob. seq. maj.* Quia ut apud S. Thomam articulo citato dicitur in 3. *Majus peccatum est velle subesse alteri contra Deum, quam contra Deum alteri velle praesse: quia minus habet de motivo ad peccandum, adeoque majorem voluntatis arguit pravitatem.*

R. neg. seq. maj. Ad prob. R. Majus esse peccatum velle subesse alteri contra Deum, quam contra Deum alteri velle praesse, si cetera sint paria; secus verò non esse majus peccatum. Lucifer igitur gravius peccavit, quam alii Angeli apostatae, propter longè majorem ingratitudinem, quia longè plura & majora à Deo acceperat beneficia, propter longè perfectiorem divinae majestatis, adeoque malitiae peccati cognitionem, quia longè praestantiorum acceperat intellectum, & propter longè majorem voluntatis conatum, & actus intensionem: quia, ut dicit S. Thomas in resp. ad 3. *Angelus non habet aliquid retardans, sed secundum suam totam virtutem movetur in illud, ad quod movetur, sive in bonum, sive in malum. Quia igitur supremus Angelus majorem habuit naturalem virtutem, quam inferiores, intensiori motu in peccatum prolapsus est.*

Quaeres 1. Utrum ex Angelis tot lapsi sint, quot steterunt?

Resp. S. Thomas hic quaest. 63. art. 9. in O. docet plures stetisse, quam lapsos esse. Ratio ejus est, quia peccatum est contra naturalem inclinationem. Ea verò quae contra naturam sunt, ut in paucioribus accidunt: natura enim consequitur suum effectum vel semper, vel ut in pluribus. Suaderi etiam potest haec assertio ex Scriptura: nam dicitur Apocal. cap. 12. *Ecce draco magnus & cauda ejus trahebat tertiam partem stellarum Caeli.* Draconis enim nomine Lucifer intelligitur, & consequenter nomine stellarum Caeli, Angeli, qui cum Lucifero ceciderunt, videntur esse intelligendi.

Quaeres 2. Utrum aliqui ex omnibus ordinibus lapsi sint?

Resp. Consequenter ad id quod superius de Lucifero docuimus, eum scilicet fuisse omnium Angelorum supremum, ex omnibus ordinibus aliquos cecidisse; quod probamus autoritate S. Thomae hic quaest. 63. art. 9. ad 3. ubi sic loquitur: *Secundum illos*

illos qui ponunt majorem diabolum de supremo fuisse ordine; probabile est quod de quolibet ordine aliqui ecciderunt: sicut in quolibet ordinem homines assumuntur in supplementum ruine angelice In sacra Scriptura tamen nomina quorundam ordinum, ut Seraphim & Thronorum, demonibus non attribuntur, quia haec nomina sumuntur ab ardore charitatis, & ab inhabitatione Dei, quae non possunt esse cum peccato mortali (adeoque nec in demonibus.) Attribuntur autem eis nomina Cherubin, Potestatum & Principatum, quia haec nomina sumuntur a scientia & potentia, quae bonis malisque possunt esse communia, & in demonibus post lapsum remanent.

ARTICULUS VII.

Utrum aliqui ex Angelis, qui cum Lucifera peccaverunt, egerint poenitentiam.

RESPONSIO.

Nulli egerunt poenitentiam, & sic omnes angeli, qui peccaverunt, fuerunt à Deo damnati.

Prob. Ex Scriptur. Nam 1. Apocal. c. 12. dicitur: Michael & angeli ejus preliabantur cum dracone, & draco pugnabat, & angeli ejus, & non valuerunt, neque locus inventus est eorum amplius in Caelo. 2. 2. Petri c. 2. Deus angelis peccantibus non pepercit, sed rudentibus inferni detractos in tartarum tradidit cruciandos, in judicium reservari. 3. In epist. Judæ: Angelos, qui non servaverunt suum principatum, sed dereliquerunt suum domicilium, in judicium magni diei, vinculis æternis sub caligine reservavit. Ecce Scriptura de condemnatione malorum angelorum loquitur sine exceptione, quæ à nobis apponi non posset sine temeritate; cum illius apponendæ nullum sit fundamentum sufficiens.

Ratio autem cur nulli ex angelis lapsis poenitentiam egerint, non fuit voluntatis eorum inflexibilitas; si enim à bono ad malum prolabi, ita iterum à malo ad bonum cum gratiæ adiutorio resurgere potuit, ut suo loco probatum est; sed severitas divinæ justitiæ, quæ nullis tempus, & gratiæ auxilium ad agendam poenitentiam necessarium concessit, quod aperte significat Scriptura 2. Petri c. 2. verbis modò laudatis.

Ulcior verò tantæ severitatis ratio est, quia angeli peccaverunt ex malitia, non ex carnis fragilitate; cum sint incorporei, adeoque passionum expertes, & infirmitatis, quæ cum corpore conjuncta est. Hoc dicit S. Gregorius lib. 9. Moral. cap. 28. Angelorum spiritus, inquit, idcirco irremissibiliter peccaverunt, quia tanto robustius stare poterant, quanto eos carnis commixtio non tenebat. Homo verò idcirco post culpam veniam meruit, quia per carnale corpus aliquid, quo se ipso minor esset, accepit. Unde & apud respectum judicis argumentum pietatis est hac eadem infirmitas carnis.

DISPUTATIO IV.

De præsentis demonum statu.

ARTICULUS I.

In quem locum amandati fuerint demones post peccatum suum.

Non pauci inter antiquos Patres docuerunt demones in hoc nostro aere degere ulque ad ultimi Judicii diem, quo dicunt eos in infernum detruendos, ibique in æternum detinendos esse. Unum pro omnibus profero Augustinum, dicentem lib. 8. de Civ. c. 22. Demones esse spiritus nocendi cupidissimos ... qui in hoc quidem aere habitant: quia de Cæli superioris sublimitate dejecti, merito irrefragibilis transgressionis in hoc sibi congruo velut carcere prædaminati sunt. Et Enarratione in Plal. 148. Ad istum caliginosum, idest, ad hunc aerem tanquam ad carcerem damp-

natus est diabolus, de apparatu superiorum angelorum lapsus cum angelis suis: nam Apostolus hoc de illo dicit (cùm ait:) Secundum principem potestatis aeris hujus & alius Apostolus dicit: Si enim Angelis peccantibus non pepercit, sed carceribus caliginis inferni retrudens, tradidit in judicio puniendos servari: infernum hoc appellans, quod inferior pars mundi sit. Nihilominus sit

RESPONSIO.

Dæmones plerique in inferni carcerem deturbati sunt, reliqui degunt in hoc nostro aere.

Prob. 1. pars. Ex Epist. 6. Judæ, ubi dicitur: Angelos, qui non servaverunt suum principatum, sed dereliquerunt suum domicilium, in judicium magni diei, vinculis æternis sub caligine reservavit. Et ex 2. B. Petri cap. 2. ubi legitur: Rudentibus inferni detractos (demones) in tartarum tradidit cruciandos, in judicium reservari. Quibus textibus satisfieri non potest, nisi dicantur demones, aut omnes, aut saltem quoad majorem partem, esse detruati in inferni carcerem, unde si exeunt idemque, non nisi ad breve tempus exeunt; ut sic in vero sensu damnati ad æternum carcerem dici possint.

Porro S. Augustini interpretatio non videtur hic locum habere posse. Nam hæ voces, tartarus, infernus, si sumantur in sensu proprio, uti hic debent sumi, carcerem subterraneum significant; & vox caligo non hunc nostrum aerem, sed luteraneæ carceris tenebras propriè significat. Adde quod loca Scripturæ, quibus utitur S. Doctor, non plus probant, quam aliquos demones in hoc nostro aere degere.

Prob. 2. pars. Ex Script. Nam Apostolus Ephes. c. 2. diabolum vocat Principem potestatis aeris hujus, Spiritum qui nunc operatur in filiis diffidentie. Et c. 6. sic loquitur: Non est nobis colluctatio adversus carnem & sanguinem, sed adversus principes & potestates, adversus mundi rectores tenebrarum harum, contra spiritualia nequitie in cælestibus (hoc est, in aere, quem hic Cælum Apostolus nominat, degentibus.) Quem locum exponens Hieronymus ait: Hæc omnium Doctorum opinio est, quod aer iste, qui cælum & terram medius dividens, inane appellatur, plenus est contrariis fortitudinibus.

Confirmatur utraque pars, 1. Autoritate Eusebii, hæc scribentis lib. 7. præpar. Evangel. cap. 16. Sub isto (Lucifero) innumerabilis quadam aliorum & infinita natio est, similium criminum rea, quæ propter impietatem sorte piorum exclusæ, splendidi illud divinumque domicilium, eamque quæ in Regia fruebatur dignitatem, ac felicem angelicorum cœtuum societatem, cum tartaro, scelèratis omnibus admodum conveniente loco, æquissima Dei præpotentis sententia judicioque damnata, commutavit: quem locum divina littera abyssum ac tenebras appellare solent quo ex numero pars quadam exigua (relatè scilicet ad eos, qui in inferno detinentur inclusi) quæ pietatis Athletis materia segesque virtutis esset, circa terras, lunæque inferiorem aeris regionem à Deo relicta, fœdum illum de multitudine Deorum errorem fabricavit.

2. Autoritate S. Thomæ hic qu. 64. art. 4. in O. Demonibus, inquit, duplex locus pœnalis debetur. Unus quidem ratione suæ culpe, & hic est infernus: alius autem ratione exercitationis humane, & sic debetur eis caliginosus aer. Procuratio autem salutis humane protrahitur usque ad diem judicii. Unde & usque tunc durat ministerium Angelorum, & exercitatio demonum. Unde & usque tunc & boni Angeli ad nos huc mittuntur, & demones in hoc aere caliginoso sunt ad nostrum exercitium. Licet eorum aliqui etiam nunc in inferno sint ad torquendum eos, quos ad malum induxerunt, sicut & aliqui boni Angeli sunt cæcis animabus sanctis in Cælo. Sed post diem judicii omnes mali tam homines, quam Angeli, in infernum erunt, boni verò in Cælo.